



Силабус
навчальної дисципліни
Науковий семінар
2024-2025 навчальний рік

Освітньо-наукова програма: Теорія та методика навчання (фізика)

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізика)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Викладач:	Доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізики та методики навчання фізики Школа Олександр Васильович
Посилання на сайт:	https://bdpu.org.ua/faculties/fmktto/structure-fmktto/kaf-fiz/composition-kaf-fiz/shkola/
Контактний тел.:	+38(099) 304-28-42
Е-mail викладача:	aleksandrshkola99@gmail.com
Графік консультацій:	середа: 13.00 – 14.20; п'ятниця: 17.00 – 18.20

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

<i>Кількість кредитів / годин</i>	<i>Лекції</i>	<i>Практичні/семінарські /лабораторні заняття</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>звітність</i>
2 сем. – 4/120	–	32	88	залік
3 сем. – 2/60		16	44	(2, 3 сем.)

Семестр: 2-й, 3-й.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: професійна компетентність педагога, методологічні основи наукового пізнання, організаційні форми наукових досліджень, навчально-дослідницька діяльність, науково-дослідницька діяльність, етика та психологія наукових досліджень, академічна свобода і доброчесність.

Мета курсу: формування теоретичного й практичного підґрунтя для успішного здійснення здобувачами науково-дослідницької і професійно-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти, ефективного та кваліфікованого проведення наукових семінарів, вирішення професійних завдань на основі фундаментальних знань, досвіду та особистісних якостей.

Предмет курсу: система знань, що стосується методологічних і теоретичних засад організації наукових досліджень і професійної комунікації як основи ефективної підготовки і захисту кваліфікаційної роботи (дисертації), раціональної організації та проведення майбутньої науково-дослідної роботи і професійної діяльності у закладах вищої освіти.

Компетентності та програмні результати навчання здобувачів вищої освіти:

<i>Компетентності:</i>	
ЗК-1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми освітньої галузі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів сталого розвитку, професійної етики та академічної доброчесності (<i>світоглядна компетентність</i>).
ЗК-2	Здатність застосовувати принципи і методи наукового пізнання у науково-педагогічній діяльності, виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення, бути критичним і самокритичним (<i>методологічна компетентність</i>).
ЗК-4	Здатність застосовувати сучасні інформаційні, комунікаційні та цифрові технології в освітній та дослідницько-інноваційній діяльності (<i>інформаційна компетентність</i>).
ФК-1	Здатність оволодівати сучасними знаннями освітньої галузі, зокрема розуміння історичних аспектів, сучасного стану і тенденцій розвитку теорії та методики навчання фізики; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку, критичного аналізу актуальних проблем та набуття здатності до генерування нових наукових ідей.
ФК-2	Здатність інтегрувати знання предметної та інших галузей, застосовувати методи наукового пізнання, виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
<i>Програмні результати навчання:</i>	
ПРН-1	<i>Демонструє</i> знання й розуміння основних положень державних нормативних документів у галузі загальної середньої і вищої освіти; історичних аспектів, сучасного стану і тенденцій розвитку дидактики фізики, принципів і методів психолого-педагогічних наук у практичних ситуаціях здійснення освітньої, наукової і викладацької діяльності за спеціальністю.
ПРН-2	<i>Демонструє</i> вміння використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології та цифрові освітні ресурси для пошуку, критичного аналізу, систематизації та узагальнення інформації з актуальних питань професійної галузі у ході здійснення освітньої та науково-дослідницької діяльності за спеціальністю.
ПРН-3	Пояснює методологічні принципи наукового пізнання, загальні вимоги до структури і змісту, порядку проведення, обробки та оформлення результатів наукового дослідження (дисертації).
ПРН-4	<i>Застосовує</i> принципи і методи наукового пізнання для визначення актуальних проблем освітньої галузі, <i>демонструє</i> навички їх критичного аналізу, <i>аргументує</i> можливі ефективні шляхи вирішення існуючих проблем.
ПРН-7	<i>Демонструє</i> дотримання прав інтелектуальної власності на результати дослідницької / інноваційної діяльності.
ПРН-8	<i>Демонструє</i> здатність презентувати результати досліджень у наукових публікаціях, спілкуватися з експертами різних професійних груп освітньої та інших галузей державною та іноземними мовами, брати участь у наукових дискусіях, висловлювати й обґрунтовувати власну позицію, об'єктивно і критично оцінювати свій професійний рівень і ділову кваліфікацію.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи організації та проведення наукових заходів

Тема 1. Законодавчі документи наукової діяльності (Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність»). Нормативні документи МОН України (Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у ЗВО III-IV рівнів акредитації).

Тема 2. Етика наукових досліджень. Принципи академічної свободи і доброчесності як складові науково-дослідної діяльності.

Змістовий модуль 2. Методологічні та психологічні засади науково-дослідної роботи

Тема 3. Загальна характеристика наукової діяльності та види наукових досліджень. Методологія та методи наукового пізнання.

Тема 4. Мотивація наукової діяльності. Психологія наукової творчості. Розвиток наукового потенціалу особистості.

Змістовий модуль 3. Організація наукових заходів

Тема 5. Види та форми наукових заходів: за спрямуванням (науково-теоретичні, науково-практичні, науково-технічні); за територією (локальні, регіональні, обласні, всеукраїнські, міжнародні); за тематикою (вузькоспеціалізовані: суспільні та гуманітарні науки, природничі і технічні науки; загальнонаукові). Очні та заочні (дистанційні) наукові семінари і конференції.

Тема 6. Вимоги до ініціаторів та правила участі у науковому заході. Права, обов'язки та особливості взаємодії учасників наукового заходу.

Змістовий модуль 4. Методичні особливості проведення наукового семінару

Тема 7. Види та форми наукового семінару. Організація та проведення наукового семінару. Професорсько-викладацький склад, молоді вчені, магістранти та здобувачі вищої освіти як учасники наукового семінару.

Тема 8. Види, етапи та прийоми проведення дискусії. Організаційні принципи та проведення круглого столу. Особливості організації та проведення наукового семінару з використанням методу мозкового штурму. Організація та проведення вебінарів (он-лайн-семінарів).

Змістовий модуль 5. Змістові аспекти участі у науковому заході

Тема 9. Підготовка наукової доповіді та її оприлюднення. Формулювання теми доповіді. Актуальність теми наукового дослідження. Об'єкт та предмет наукового дослідження. Правила оформлення тез доповіді. Розробка презентацій.

Тема 10. Методичні особливості підготовки та оприлюднення наукової статті у вітчизняних та іноземних періодичних фахових виданнях.

Змістовий модуль 6. Організація наукового семінару в закладі вищої освіти

Тема 11. Навчально-дослідницька та науково-дослідницька діяльність студентів та її роль у професійній підготовці фахівців. Організація та види науково-дослідної діяльності студентів. Оприлюднення результатів науково-дослідної діяльності студентів: публікація тез доповідей, статей, участь у наукових семінарах і конференціях.

Тема 12. Організація науково-практичної студентської конференції: мета, завдання, планування та проведення. Основні функції організаційного комітету наукового заходу (визначення тематики, переліку секційних засідань, модераторів, запрошення відомих фахівців; організація та контроль роботи web-сторінки наукового заходу; підготовка інформаційних повідомлень, програм, збірників матеріалів, проектів підсумкових рекомендацій, фінансові та організаційно-побутові питання тощо).

Методи навчання:

- методи організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція), наочні (ілюстрації, презентації), практичні (розв'язування задач, виконання вправ) з використанням засобів дистанційного навчання (on-line відеоконференції і консультації на платформі Zoom та месенджери (Telegram, Viber);
- пояснювально-ілюстративний; частково-пошуковий (евристичний); проблемний виклад навчального матеріалу; індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, самостійна робота з нормативно-правовими джерелами та електронним навчально-методичним комплексом дисципліни.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс передбачає лекційні і семінарські заняття, самостійну та індивідуальну роботу здобувачів. За підсумками лекційних занять здобувачі мають підготувати відповідний конспект основних теоретичних питань навчального курсу. Семінарські заняття передбачають усне опрацювання

теоретичних питань та дискусію за темою. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому вигляді за визначеним шаблоном (формат MicrosoftWord або PowerPoint (за необхідністю) та передбачає усне опитування здобувачів протягом семінарського заняття до теми або на груповій/індивідуальній консультації. Для зручного опрацювання здобувачами змісту курсу передбачено використання навчально-методичних матеріалів, розташованих на платформі Moodle у відповідній вкладці сайту БДПУ.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятій в Університеті (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf). Не допускається академічний плагіат, фальсифікація і фабрикація даних, списування; забороняється використання здобувачами освіти додаткових джерел інформації під час оцінювання навчальних результатів (у тому числі засобами електронного зв'язку). Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання).

Технічне і програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (комп'ютер, мультимедійний проектор); програмне (MicrosoftOffice: PowerPoint, Word, Moodle, Інституційний репозитарій БДПУ); наочність (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

№ з/п	Вид роботи за темами (змістові модулі №1-6)	Бали
1.	Сумлінне та охайне ведення конспектів лекцій і семінарських занять.	3
2.	Підготовка доповіді, презентації на семінарському занятті.	3
3.	Активна пізнавальна робота на семінарському занятті.	3
4.	Виконання завдань самостійної роботи.	3
	<i>максимум за ЗМ №1-6:</i>	<i>60</i>
	<i>підсумковий модульний контроль:</i>	<i>40</i>
	<i>Загалом:</i>	<i>100</i>

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів із розрахунку: 60 балів за поточне оцінювання, 40 – підсумковий контроль (у формі заліку). Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$K = T_1 + T_2 + \dots + T_6 + ПМК = 100,$$

де K – загальна кількість балів, T_1, T_2, \dots, T_6 – кількість балів за темами, $ПМК$ – кількість балів за підсумковий контроль.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська шкала. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання і складає 50 балів.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX (з можливістю повторного складання)
1 – 34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основна:

1. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Зацерковний В. І., Тішасв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
3. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.
4. Основи наукових досліджень. Курс лекцій: навч. посібник. Київ: КПІ ім. І.Сікорського, 2023. 89 с.
5. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 254 с.
6. Сардак С. Е. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Донецьк: ДГУ, 2018. 103 с.
7. Шут М.І., Сергієнко В.П. Науково-дослідна робота з фізики у середніх та вищих навчальних закладах: навч. посібник. К.: Шкільний світ, 2004. 128 с.

Додаткові:

8. Волощук І.С. Педагогічне дослідження: навч. посібник. К.: Інформ. системи, 2009. 390 с.
9. Енциклопедія освіти / НАПН України ; за ред. В.Г.Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
10. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / уклад. Н.П.Наволокова. Х. : Вид. група «Основа», 2009. 176 с. (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).
11. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: навч. посібник. К.: ВД «Професіонал», 2007. 240 с.
12. Моніторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи / [під заг. ред. Локшиної О.І.]. К. : К.І.С., 2004. 128 с.
13. Педагогічна творчість : методологія, теорії, технології / [Андрущенко В.П., Сисоєва та ін.]. К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. 183 с.
14. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень : навч. посібник для вищих пед. закладів освіти. К., НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. 260 с.
15. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: навч. посібник. К.: Академвидав, 2005. 208 с.
16. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика проведення науково-дослідницької діяльності: підручник. К.: Знання-Прес, 2002. 295 с.

Інтернет-ресурси:

- Сайт Міністерства науки і освіти України. [URL: https://mon.gov.ua;](https://mon.gov.ua)
- Сайт НАН України. [URL: https://www.nas.gov.ua;](https://www.nas.gov.ua)
- Сайт НАПН України. [URL: http://naps.gov.ua;](http://naps.gov.ua)
- Сайт Українського інституту науково-технічної та економічної інформації (УкрІНТЕІ). [URL: http://www.uintei.kiev.ua;](http://www.uintei.kiev.ua)
- Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. [URL: http://www.nbuv.gov.ua;](http://www.nbuv.gov.ua)
- Електронний каталог Бердянського державного педагогічного університету. [URL: https://library.bdpu.org/e-katalog;](https://library.bdpu.org/e-katalog)
- Український сайт програми Intel «Навчання для майбутнього». [URL: http://www.iteach.com.ua;](http://www.iteach.com.ua)
- Освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, заклади вищої освіти України [URL: http://osvita.org.ua;](http://osvita.org.ua)
- Освітня українська мережа. [URL: http://www.edu-ua.net;](http://www.edu-ua.net)
- Каталог освітніх ресурсів. [URL: http://o-svit.iatp.org.ua;](http://o-svit.iatp.org.ua)
- Освітній портал. [URL: http://www.osvita.org.ua.](http://www.osvita.org.ua)